

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **A. W.** oskarżonej z art. 228 § 3 k.k. i innych oraz **M. S., R. J., B. B., B. W., M. Ć., J. P., D. S., A. C., Ł. P. i A. L.** - oskarżonych z art. 229 § 3 k.k. i innych, po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 5 marca 2024 r.

wniosku Sądu Rejonowego w Dębicy o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k. (sygn. akt II K 227/23), na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Krośnie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 227/23, Sąd Rejonowy Dębicy wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu podnosząc, że przemawia za tym wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości. Podniósł, że niniejsza sprawa wpłynęła do Sądu Rejonowego w Dębicy, w następstwie wyłączenia wszystkich sędziów i asesorów Sądu Rejonowego w Rzeszowie od udziału w sprawie. Jednak po przekazaniu tej sprawy do Sądu Rejonowego w Dębicy, na skutek przydzielania

sprawy kolejnym referentom okazało się, że zachodzą przeszkody do jej prowadzenia przez sędziów orzekających w II Wydziale Karnym oraz sędziego orzekającego w Sekcji Wykonywania Orzeczeń Sądowych. W referacie tych sędziów prowadzone są bowiem sprawy innych oskarżonych bądź sprawy, w których oskarżeni w sprawie o sygn. akt II K 227/23 występują jako świadkowie. Ponieważ zgromadzony w nich materiał dowodowy jest tożsamy z materiałem dowodowym zebrany w przedmiotowej sprawie, mogłoby to wywoływać w odbiorze zewnętrznym uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziów w sprawie, z uwagi na zachodzącą konieczność powtórnej oceny częściowo tego samego materiału dowodowego. Na tej podstawie od rozpoznania sprawy wyłączonych zostało pięciu sędziów orzekających w Sądzie Rejonowym w Dębicy, nadto dwóch z sędziów przebywa na długotrwałym zwolnieniu chorobowym, co wyklucza ich z grona sędziów mogących rozpoznać sprawę. Dodał Sąd, że w jego ocenie ograniczenie liczby sędziów mogących rozpoznać sprawę karną, do sędziów orzekających w Wydziałach innych niż Wydział Karny, może spowodować w odczuciu zarówno oskarżonych, jak i opinii publicznej wątpliwości co do sprawności w rozpoznaniu przedmiotowej sprawy. W sprawach skomplikowanych pod względem faktycznym i prawnym, jaką jest niniejsza sprawa, brak orzekania przez sędziego w sprawach jakościowo innych od spraw z zakresu prawa cywilnego (sędzia referent nigdy nie prowadził sprawy karnej), może stanowić poważne ograniczenie w sprawnym rozpoznaniu przedmiotowej sprawy i prowadzeniu procesu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w Dębicy zasługiwał na uwzględnienie, a w konsekwencji, niniejszą sprawę należało przekazać do rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k., a to z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Na wstępie przypomnieć należy, że korzystanie z właściwości delegacyjnej w trybie art. 37 k.p.k. może nastąpić wyjątkowo, jako odstępstwo od konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez właściwy sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) w sytuacji, gdy zostanie wykazane przez sąd inicjujący to postępowanie, że dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga takiego postąpienia. Jak

wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie, zewnętrzny wizerunek funkcjonowania sądów wymaga, aby unikać wszelkich sytuacji mogących stwarzać zagrożenie formułowania racjonalnych opinii, że nie tylko względy merytoryczne decydują o sposobie rozstrzygnięcia sprawy (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2013 r., II KO 23/13, LEX nr 1317927; z dnia 5 grudnia 2012 r., III KO 102/12, LEX nr 1231575*).

Sąd Rejonowy w Dębicy uczynił zadość wskazanemu standardowi i w sposób wystarczający wykazał istnienie okoliczności, mieszczących się w pojęciu „dobro wymiaru sprawiedliwości”, użytym w dyspozycji art. 37 k.p.k., które w tym konkretnym przypadku wyczerpuje. Decyzja o przekazaniu sprawy innemu równorzędnemu sądowi ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości nie wymaga, aby taka okoliczność, jak brak bezstronności, rzeczywiście (w sposób obiektywny) zaistniała. A zatem, przekazanie sprawy innemu sądowi nie stanowi wyrazu potwierdzenia przez Sąd Najwyższy rzeczywistego braku zdolności sędziów danego sądu do bezstronnego rozpoznania sprawy. Wystarczy bowiem, że wymienione okoliczności mogą wywoływać racjonalne - bo potwierdzone zaistniałymi w sprawie zaszłościami - wątpliwości dotyczące owej bezstronności. Wnioskujący Sąd obszernie przedstawił argumenty, które w jego ocenie przemawiają za przekazaniem niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi i nie ma potrzeby powtarzania ich w tym miejscu. Wypada jednak podkreślić, że wobec charakteru tych okoliczności oraz ich kumulacji, mogą one rodzić (tak u samych uczestników postępowania, jak i w opinii publicznej) przekonanie, iż Sąd Rejonowy w Dębicy nie może rozpoznać sprawy w sposób całkowicie bezstronny i wolny od uprzedzeń. W sytuacji, gdy wyłączono od rozpoznania sprawy większość sędziów Sądu i nie ma już możliwości, aby sprawę karną rozpoznał sędzia orzekający na co dzień w Wydziale Karnym, a jest to możliwe jedynie z udziałem sędziego orzekającego w sprawach cywilnych lub rodzinnych, dla dobra wymiaru sprawiedliwości, rozumianego również jako postulat kształtowania społecznego poczucia o rzetelnym i obiektywnym orzekaniu, sprawa powinna zostać rozpoznana przez inny, rzeczowo właściwy sąd. Należy też podnieść, że fakt przekazania sprawy nie oznacza bynajmniej swoistej „dyskwalifikacji” sądu właściwego ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa, lecz jest jedynie potwierdzeniem przez Sąd

Najwyższy trafnej inicjatywy tegoż Sądu, iż przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu stworzy lepsze warunki dla merytorycznego rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności prawnej oskarżonych.

Wskazane powyżej okoliczności faktyczne uzasadniały zastosowanie instytucji właściwości delegacyjnej określonej w art. 37 k.p.k. i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Krośnie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[ał]